

Крамар Ірина

доктор економічних наук, доцент
професор кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Kramar Iryna

Doctor of Science (in Economics)
Professor at the Department of Economics and Finance
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Машталер Юрій

студент групи ППм-61
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Mashtaler Yuriy

student of group PPM-61
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА У ЗМІННИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ ENSURANCE OF ENTERPRISE EFFICIENCY UNDER CHANGING ECONOMIC CONDITIONS

У сучасному світі бізнес зустрічається із безліччю викликів. І 2020 рік довів, наскільки ці виклики можуть бути непередбачуваними. Відповідно, ефективна діяльність підприємства можлива лише за умов його гнучкості та адаптації до нових умов функціонування. Тому на сьогодні актуальним питанням для бізнесу є пошук тих заходів, впровадження яких дозволить це зробити.

Важливим аспектом у даному контексті є необхідність прийняття швидких і гнучких рішень, від яких безпосередньо залежить ефективна система контролю і управління ризиками. Вона дозволяє підприємцю на ранньому етапі виявляти небезпеки та краще діяти у змінних умовах функціонування.

Особливе місце у даному питанні належить розвитку людського капіталу. Міжнародна мережа компаній, що пропонує професійні послуги у сфері консалтингу PricewaterhouseCoopers зазначає, що адаптивність бізнесу до нових викликів сьогодення та інвестиції у перепідготовку кадрів тісно пов'язані між собою, а необхідність розвитку у працівників відповідних навичок та компетентностей, їхня перекваліфікація є об'єктивною реальністю [1]. Запровадження програм та підтримка ініціатив щодо даного процесу демонструє відданість керівника своїй команді і, як результат, підвищує ефективність бізнесу, у якому людський капітал є найціннішим ресурсом. Необхідно пам'ятати, що особиста ефективність кожного зі співробітників є основою досягнення цілей компанії.

Окрім того, експерти компанії PwC пропонують заходи антикризового управління бізнесом у відповідь на COVID-19. Зокрема:

1. Розробка сценаріїв управління інцидентами, специфічними для цієї кризи.
2. Ефективна комунікація із стейкхолдерами.
3. Здійснення діяльності відповідно до вимог антикризових програм уряду для мінімізації ризику дестабілізації бізнесу [2].

Рекомендації у певній сфері діяльності наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Заходи антикризового управління бізнесом у відповідь на COVID-19 за оцінками експертів компанії PwC залежно від сфери діяльності (сформовано на основі даних [2])

У сфері оподаткування та торгової діяльності	Забезпечення ефективного податкового управління, використання наявних можливостей відшкодувань та аналіз заходів реагування національних урядів та податкових органів у відповідь на COVID-19
	Розроблення/оновлення політик трансфертного ціноутворення у зв'язку зі зниженням доходів. Визначення можливостей для податкової оптимізації.
	Розроблення заходів з підвищення ефективності управління грошовими потоками.
У сфері операційної діяльності	Прискорення цифрової трансформації, так як перехід на режим дистанційної роботи виявив слабкі місця в розвитку цифрових навичок.
	Збереження рентабельності бізнесу завдяки таким заходам, як побудова сценаріїв розвитку та регулярне фінансове моделювання з урахуванням економічних наслідків пандемії.
	Аналізування факторів, які впливають на тенденції цільових ринків або трансформацію бізнес-моделей у зв'язку з пандемією у довгостроковій перспективі.
У сфері управління персоналом та договірних права	Оцінка юридичних аспектів роботи з персоналом, у тому числі інструкції щодо дистанційної роботи, перегляд заробітної плати, припинення працевлаштування або релокацію.
	Тимчасовий аутсорсинг функції ведення бухгалтерського обліку, складання звітності, юридичної підтримки та HR функції.
	Перегляд своїх комерційних договорів з точки зору виконання зобов'язань вашою компанією та контрагентом, і, якщо доцільно, адаптація їх до умов кризи.
	Перегляд своїх договорів оренди з метою виявлення можливостей заощадження на орендних платежах.

Таким чином, з метою адаптації до кризових умов господарювання, у яких сьогодні вимушений працювати український та світовий бізнес, визначальними факторами успіху даного процесу є виявлення пріоритетних заходів, які необхідно вжити у різних сферах діяльності підприємства. Кризовий період виступає також і періодом можливостей. Ті компанії, котрі у цей час запропонують найвищу цінність чи створять додаткову вартість для свого продукту (послуги), продовжуватимуть інвестувати у розвиток людського капіталу, зможуть не лише адаптуватися до нових умов, а й стати лідерами у своїх галузях.

Перелік використаних джерел

1. Офіційний сайт компанії PwC. Режим доступу: <https://www.pwc.com/ua/uk.html>
2. Виклики для бізнесу у зв'язку з пандемією. Режим доступу: <https://www.pwc.com/ua/uk/survey/2020/covid-19.html>